

ความร่วมมือทางทะเลในกรอบอาเซียน

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์สำคัญของเส้นทางการเดินเรือในภูมิภาค โดยมีช่องแคบมะละกาที่เชื่อมต่อระหว่างมหาสมุทรอินเดีย ทะเลจีนใต้ และมหาสมุทรแปซิฟิกเป็นเส้นทางการเดินเรือที่สำคัญของภูมิภาคและของโลก เมื่อคำนึงว่า การค้าทางทะเลมีสัดส่วนถึงร้อยละ ๙๐ ของมูลค่าการค้าโลก ในจำนวนนี้ ร้อยละ ๔๐ เป็นการค้าผ่านช่องแคบมะละกา พื้นที่ทะเลในภูมิภาคนี้ นอกจากเป็นเส้นทางคมนาคมหลักแล้ว ยังเป็นแหล่งอุดมด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เช่น น้ำมันดิบและ ก๊าซธรรมชาติ รัฐบาลไทยได้ดำเนินนโยบายเพื่อรักษาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทะเลให้มากยิ่งขึ้นผ่านการขับเคลื่อนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ และดำเนินนโยบายส่งเสริมความร่วมมือทางทะเลในอาเซียนผ่านกรอบและกลไกต่างๆ เช่น การประชุมหารืออาเซียนว่าด้วยประเด็นทางทะเล (ASEAN Maritime Forum – AMF) การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum – ARF) และการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defense Ministers' Meeting – ADMM)

ความร่วมมือทางทะเลระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนเน้นการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถและความไว้วางใจระหว่างกัน และส่งเสริมความร่วมมือในการแก้ไขและป้องกันปัญหาภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศสมาชิกอาเซียน ได้แก่ ปัญหาโจรสลัดและการปล้นสดมภ์ การก่อการร้ายทางทะเล ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติต่างๆ เช่น ยาเสพติด การค้าอาวุธ และการค้ามนุษย์ รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือด้านทรัพยากรทางทะเล การเพิ่มขีดความสามารถด้านการจัดการประมงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล การพัฒนาชายฝั่ง การอนุรักษ์แนวปะการัง เพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพและความมั่นคงทางอาหาร การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายศูนย์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสนับสนุนแนวทางการแก้ไขปัญหาข้อพิพาททางทะเลโดยการเจรจาพหุภาคีระหว่างประเทศและกลไกในกรอบอาเซียน เช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (United Nations Convention on the Law of the Sea - UNCLOS) สนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia - TAC) ปฏิญญาว่าด้วยการปฏิบัติของภาคีในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea - DOC) และโดยสันติวิธี

กองอาเซียน ๑

กรมอาเซียน

พฤษภาคม ๒๕๕๕

สรุปผลการประชุมอาเซียนว่าด้วยประเด็นทางทะเล ครั้งที่ ๓

ฟิลิปปินส์ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมหารืออาเซียนว่าด้วยประเด็นทางทะเล ครั้งที่ ๓ (ASEAN Maritime Forum - AMF3) และการประชุม Expanded ASEAN Maritime Forum ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๓ - ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ ที่กรุงมะนิลา ซึ่งที่ประชุมพิจารณาเรื่องสำคัญๆ สรุปได้ ดังนี้

๑) ที่ประชุมเห็นควรให้ดำเนินการระงับข้อพิพาทและเขตแดนทางทะเลตามขั้นตอนและกรอบกฎหมายระหว่างประเทศและกลไกในกรอบอาเซียนโดยปราศจากการใช้ความรุนแรง ที่ประชุมเห็นพ้องกันว่า อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (UNCLOS) เป็นพื้นฐานในการบริหารจัดการเกี่ยวกับประเด็นความมั่นคงทางทะเล ซึ่งครอบคลุมทั้งในเรื่องเสรีภาพและความปลอดภัยในการเดินเรือ การอนุรักษ์ทรัพยากรและระบบนิเวศทางทะเล ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ในกรณีที่เกิดความขัดแย้ง โดยประเทศที่เป็นภาคีของ UNCLOS ควรปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเพื่อส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค

๒) เส้นทางขนส่งทางน้ำนับเป็นเส้นทางสำคัญในอาเซียนโดยเฉพาะขนส่งสินค้า ที่ประชุมเห็นควรขยายความร่วมมือ เช่น การแก้ไขปัญหาโจรสลัด และการปล้นสดมภ์ เพื่อให้การเดินเรือเป็นไปอย่างราบรื่น นอกจากนี้ ที่ประชุมสนับสนุนการขยายความร่วมมือในการแบ่งปันแลกเปลี่ยนข้อมูล และประสบการณ์ระหว่างประเทศสมาชิก องค์การระหว่างประเทศ และผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงการจัดการอบรมและการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถและความไว้วางใจระหว่างกัน

๓) ที่ประชุมได้ส่งเสริมและแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล การพัฒนาชายฝั่ง การเพิ่มขีดความสามารถด้านการจัดการประมง เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยใช้กลไกในระดับภูมิภาคที่มีอยู่ การอนุรักษ์แนวปะการัง เพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพและความมั่นคงทางอาหาร

ประเด็นที่ไทยให้ความสำคัญ คือ การสร้างความไว้วางใจระหว่างประเทศสมาชิกในการร่วมกันจัดการกับปัญหาที่สำคัญของการสร้างประชาคมอาเซียน การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรทางทะเลรวมทั้งบทบาทของไทยในการต่อต้านโจรสลัดในภูมิภาคโดยส่งหน่วยลาดตระเวนร่วมที่ช่องแคบมะละกา ไทยยินดีที่จะมีการประชุม Expanded ASEAN Maritime Forum ครั้งที่ ๑ เพื่อขยายความร่วมมือกับประเทศที่เข้าร่วมการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit - EAS) ซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิกอาเซียน ๑๐ ประเทศ และประเทศคู่เจรจา ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี อินเดีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ รัสเซีย และสหรัฐอเมริกา โดยการคงความเป็นศูนย์กลางและบทบาทนำของอาเซียน

ทั้งนี้ ไทยให้ความสำคัญกับการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารและข่าวกรองรวมทั้งการสร้างเครือข่ายศูนย์ข้อมูลในภูมิภาค ความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และปัญหาโจรสลัด อันจะช่วยส่งเสริมความปลอดภัยในการเดินเรือและการสร้างความเชื่อมโยงในภูมิภาค การปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น UNCLOS และอนุสัญญาของ International Maritime Organization

(IMO) ทั้งนี้ ไทยต้องการพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับชุดคุ้มครองเรือสินค้า ทั้งที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและ
เอกชนบนเรือ

กองอาเชียน ๑

กรมอาเชียน

พฤศจิกายน ๒๕๕๕